HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

אי משכחנא תנא דאמר כר' נתן בו'. תימה הא ליכא תנא דתניתין (לקמן ס:) דקתני מדלו בקנה ימכר משמע הא ליכא מאן דקתני מאן בהנאה וי"ל דתניתי ר"ש דציד שרי בהנאה והא דקתני בקנה היינו משום ר"ש דשרי בשתים ולא שרי אלא בקנה:

אימור דא"ר נתן ביד ברגל מי אמר. יש שהיו רוצים למחוק (ד) למר דמדקתמר לשון אמר משמע שלא פירשו בדבריו לתיתי מילוק בין יד לרגל ולתיתי להא ולהי שפירשו בדבריו ור"י מייתי הגירסא דמתחלה היה קובר לולבי מאי אמר ר' נתן מדידה דיד משום דגזר שמא שכאוך דיד אלא מדידה דרגל מאי תיתי שכאוך דרגל אלא מדידה דרגל מותר לכתחלה למיגזר שמא שכאוך דיד מיהו בשכאוך דרגל אסר שמא שכאוך דיד ולריכה דרגל אסורה דמשמע לה כשכאוך דרגל ומי אימור דל"ל נתן דיד פירוש ושם גזר מדידה שמא שכאוך ברגל מי אמר דשם לא יגזור כלל ואפי' שכאוך דרגל נמי שרי למדמי ליה למדידה דרגל:

אי אשכחנא תנא דשרי כר"ש בו'. פירש הקונטרס דשרי מגעו שלא נתכוין לנסך אף בשתים כדקתני מתני' (לקמן ס:) נפל לבור ועלה כו' ימכר כ"ש מתיר פירוש בשתים דשרי מגעו של עובד כוכבים שלא נתכוין לנסך בשתים והקשה הר"ר אלחנן דלמא הא דשרי ר"ש בשתים היינו דוקא נגיעה על ידי דבר אחר כמו מדידה דהנה אבל נגיעה דגופו כי הכא דלורכו ברגל מנלן דשרי רבי שמעון וי"ל דסבירא ליה לשמואל אליבא דר' שמעון אלא שכאוך דרגל כמו מדידה דהנה אבל נגיעה דגופו אף בשתים ועוד יש לומר דסבר שמואל כל מה שמתיר ר"ש בהנאה שרי דאי משכחנא תנא דאסר כר' נתן בו'. תימה הא ליכא תנא דתניתין (לקמן ס:) דקתני מדלו בקנה יאכר משמע הא ליכא מאן דקתני מאן בהנאה וי"ל דתניתי ר"ש דציד שרי בהנאה והא דקתני בקנה היינו משום ר"ש דשרי בשתים ולא שרי אלא בקנה:

אימור דא"ר נתן ביד ברגל מי אמר. יש שהיו רוצים למחוק (ד) למר דמדקתמר לשון אמר משמע שלא פירשו בדבריו לתיתי מילוק בין יד לרגל ולתיתי להא ולהי שפירשו בדבריו ור"י מייתי הגירסא דמתחלה היה קובר לולבי מאי אמר ר' נתן מדידה דיד משום דגזר שמא שכאוך דיד אלא מדידה דרגל מותר לכתחלה למיגזר שמא שכאוך דיד מיהו בשכאוך דרגל אסר שמא שכאוך דיד ולריכה דרגל אסורה דמשמע לה כשכאוך דרגל ומי אימור דל"ל נתן דיד פירוש ושם גזר מדידה שמא שכאוך ברגל מי אמר דשם לא יגזור כלל ואפי' שכאוך דרגל נמי שרי למדמי ליה למדידה דרגל:

אי אשכחנא תנא דשרי כר"ש בו'. פירש הקונטרס דשרי מגעו שלא נתכוין לנסך אף בשתים כדקתני מתני' (לקמן ס:) נפל לבור ועלה כו' ימכר כ"ש מתיר פירוש בשתים דשרי מגעו של עובד כוכבים שלא נתכוין לנסך בשתים והקשה הר"ר אלחנן דלמא הא דשרי ר"ש בשתים היינו דוקא נגיעה על ידי דבר אחר כמו מדידה דהנה אבל נגיעה דגופו כי הכא דלורכו ברגל מנלן דשרי רבי שמעון וי"ל דסבירא ליה לשמואל אליבא דר' שמעון אלא שכאוך דרגל כמו מדידה דהנה אבל נגיעה דגופו אף בשתים ועוד יש לומר דסבר שמואל כל מה שמתיר ר"ש בהנאה שרי

דאי משכחנא תנא דאסר כרבי נתן אוסריניה אפי' בהנאה דתניא מדדו בין ביד בין ברגל ימכר ר' נתן אומר ביד אסור ברגל מותר אימר דאמר ר' נתן ביד ברגל מי אמר אלא דאי משכחנא תנא דשרי [ו]כר"ש אישרייה אפי' בשתייה ההוא עובדא דהוה בבירם דההוא עובד כוכבים דהוה קא סליק בדיקלא ואייתי לוליב' בהדי דקא נחית נגע [ז]בראשה דלוליבא בחמרא שלא בכוונה [א]שרייה רב לזבוניה לעובדי כוכבים אמרו ליה רב כהנא ורב אסי לרב והא מר הוא דאמר [ב]תינוק בן יומו הוא עושה יין נסך אמר להו אימור דאמרי אנא [ג]בשתייה בהנאה מי אמרי גופא אמר רב תינוק בן יומו עושה יין נסך איתיביה רב שימי בר חייא לרב [ג]הלוקח עבדים מן העובדי כוכבים שמלו ולא טבלו רוקן ומדרסן בשוק טמא ואמרי לה טהור יינן [ד]גדולים עושים יין נסך קטנים אין עושים יין נסך ואלו הן גדולים ואלו הן קטנים גדולים יודעין בטיב עבודת כוכבים ומשמשיה קטנים אינם יודעין בטיב עבודת כוכבים ומשמשיה קתני מיהת גדולים אין קטנים לא תרגמה [ה]אבני שפחות הא וכן קאמר ארוקן ומדרסן הניחא למאן דאמר טמא אלא למ"ד טהור מאי איכא למימר הא קמ"ל עבדים דומיא דבני שפחות מה בני שפחות מלו ולא טבלו הוא דעושין יין נסך מלו וטבלו לא [ו]אף עבדים כן לאפוקי מדרב נחמן אמר שמואל דאמר רב נחמן אמר שמואל הלוקח עבדים מן העובדי כוכבים אע"פ שמלו ולא טבלו עושין יין נסך עד שתשקע עבודת כוכבים מפיהם קמ"ל [ז]דלא גופא אר"נ אמר שמואל הלוקח עבדים מן העובדי כוכבים אע"פ שמלו וטבלו עושין יין נסך [ח]עד שתשקע עבודת כוכבים מפיהם וכמה א"ר יהושע בן לוי עד שנים עשר חדש איתיביה רבה לר"נ הלוקח עבדים מן העובדי כוכבים שמלו ולא טבלו וכן בני השפחות שמלו ולא טבלו רוקן ומדרסן בשוק

נמי בשתים ויין לגת משכחת לאסר מדידה ברגל בהנאה הוא הדין בשתים **ה"נ** ברוב הספרים בהדי דקא נחית נגע **בריש דלוליבא בחמרא שלא** בכוונה. ולפי גירסא זו משמע מגע עובד כוכבים על ידי דבר אחר כמו מגע עובד כוכבים בגופו ולפי ה"ל הכא שלא בכוונה **שריא** (ב) (לקמן ס:) בהנאה ובהכי ניחא דמדמה ליה רב כהנא ורב אסי לתיעוך בן יומו וכן לקמן (דף נח:) לפריך והא קנגע בטולא פירוש שנשתנה היין מן הגיגית בטולא ונגע ע"י הטולא והוה לו מגע עובד כוכבים ע"י דבר אחר שלא בכוונה לאסור בשתים כמו נגע בריש לולבא וכן לקמן נמי (דף ס:) גבי כל שבזב טמא פירוש בגון שם נגע עובד כוכבים ביין בין בידו בין בקנה עושה יין נסך דדומיא דהכי בזב טמא שלמא חשיב מגע עובד כוכבים ע"י דבר אחר כמו מגע עובד כוכבים בגופו כל שבזב טהור בעובד כוכבים אינו עושה יין נסך פירוש כמו זריקה ופריך עלה מהסיא דנטל חבית וזרקה בחמתו לגוד דהכשיהו בחמתו אין שלא בחמתו לא חלה על פי שעל ידי זריקה היא ומסיק דקחזיל מיניה ומיניה ופירש רש"י שהיה מתגלגל עד שמוך לגוד ולא הוי זריקה ממש הלכך שלא בחמתו לא הוי מגע על ידי ד"ז וקשיא לפי זה מדא לדבר תימה הוא לומר דחשבינן מגעו ע"י ד"ז לא חלה הוי שלא בכוונה כמו מגעו בגופו שלא בכוונה ליאסר בשתים וכל הסלכות מוכיחות לקמן דשרי אף בשתים מדמתרץ לקמן גבי פירכא דנטלא בעובדא דר' יוחנן ור' יוסי לא ניריכא למוריק לרוקי פירוש והוה ליה כמו שלא בכוונה ולא גזור אף בשתים ועוד קשיא דהיכי הוה ס"ד דרב כהנא ורב אסי ליאסרו אף מתני' היא מדלו בקנה הא מתני' היא דתניא לרבנן ימכר ואע"ג דהוי התם מגע ע"י דבר אחר בכוונה מיהו הא לא קשיא דשמא היו סבירי דרב אית ליה כר' נתן דאמר מדלו ביד אסור בהנאה וחשבי נמי מדידה דקנה או נגיעה דקנה כמו מדידה או נגיעה דידו ואע"ג דמדידה חיכא כוונת מגע ונגיעה בריש דלוליבא ליכא כוונת מגע מ"מ היו סבורים לתין לחלק לר' נתן בין שלא כוון לנגוע ובין שלא כוונת ניסוך דדא ודא אסר ר' נתן בהנאה ורב אסי לית להו דאמר דאמרי אנא בשתייה בהנאה מי אמרי גופא אמר רב תינוק בן יומו עושה יין נסך איתיביה רב שימי בר חייא לרב [ג]הלוקח עבדים מן העובדי כוכבים שמלו ולא טבלו רוקן ומדרסן בשוק טמא ואמרי לה טהור יינן [ד]גדולים עושים יין נסך קטנים אין עושים יין נסך ואלו הן גדולים ואלו הן קטנים גדולים יודעין בטיב עבודת כוכבים ומשמשיה קטנים אינם יודעין בטיב עבודת כוכבים ומשמשיה קתני מיהת גדולים אין קטנים לא תרגמה [ה]אבני שפחות הא וכן קאמר ארוקן ומדרסן הניחא למאן דאמר טמא אלא למ"ד טהור מאי איכא למימר הא קמ"ל עבדים דומיא דבני שפחות מה בני שפחות מלו ולא טבלו הוא דעושין יין נסך מלו וטבלו לא [ו]אף עבדים כן לאפוקי מדרב נחמן אמר שמואל דאמר רב נחמן אמר שמואל הלוקח עבדים מן העובדי כוכבים אע"פ שמלו ולא טבלו עושין יין נסך עד שתשקע עבודת כוכבים מפיהם קמ"ל [ז]דלא גופא אר"נ אמר שמואל הלוקח עבדים מן העובדי כוכבים אע"פ שמלו וטבלו עושין יין נסך [ח]עד שתשקע עבודת כוכבים מפיהם וכמה א"ר יהושע בן לוי עד שנים עשר חדש איתיביה רבה לר"נ הלוקח עבדים מן העובדי כוכבים שמלו ולא טבלו וכן בני השפחות שמלו ולא טבלו רוקן ומדרסן בשוק

[א] ותומר ר"י דשמני טומאה דחמס מכמיס להפסד טהרות אבל לענין כל שאר דבריהם קי"ל דאינו גר עד שימול ויטבול:

סח א מיי' פי"ג מהל' מ"א הלכה ה טוש"ע י"ד סי' קכד סעיף כד וכגירסת התוספות בשם ר"ח וכפ"ג ועפ"ה:

סט ב ג מיי' שם סמג לאוין קמח טוש"ע י"ד שם סעיף (ו) [ג]: ע ד מיי' שם הלכה ו טוש"ע שם סעיף ד:

עא ה מיי' שם טוש"ע שם:

ו ז [מיי' שם הלכה ה טוש"ע שם סעיף ג]:

הגהות הב"ח

(ה) גמ' נגע ברישא דלוליבא בחמרא: (ו) רש"י ד"ה ימכר כיון כל"ל ותות ד' ממקו: (ז) ד"ה כר"ש הד"ה עם ד"ה אף בשתים וכו' תניר פי' אף בשתים: (ד) תוס' ד"ה אימור וכו' למחוק אימור דמדקתמר לשון אימור משמע: (ס) ד"ה ה"ג ברוב וכו' דהיכי אסר הכא בנגע ברישא: (ו) ד"ה תינוק וכו' בן יומו מהיכא שנפל לבור:

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה גדולים. ומומר ר"י דשמני כו'. נ"ב וכן הוא בתוספתא (עמ"ש רבינו ניו"ד סי' קכ"ד ס"ק י"ח):

לעזי רש"י

פייל"א [פיי"ל]. מוט.